

MARNO JÁNOS

Egy pór korsó cserépdarabjai

„Túlhan, vélem átellenben épen,
Pór menyecske jött. Korsó kezében.
Korsaját míg telemerítette,
Rám nézett át; aztán ment sietve.”
P S A Tisza

„Mint az őrült, ki letépte láncát”
P S A Tisza

„És mi mégis láncot hordunk”
átidézet

„Akasszátok fel a kabátokat!”
önidézet

Aláhúzódik az
eső vastag nyoma,
szaporodó-szapura
ujjaival az ég a földet
fojtogatja, hogy nem lesz pora
holnapra egy szem sem,
csak feketedik a világ,
egyre szívósabban, mint-
ha csak az árnyékához
idomulna s tapadna hozzá,
mint örvénylő házú
csiga, nyújtózva, húzódkodva,
a felhágó nap tüzetől
sebesen áthévült kólaphoz,
egy temető sírkövéhez,
s a mögötte lapuló övéihez,
csontvázaihoz és kövéreihez,
mely' hogy részesül a létből,
s a nemlétből ki mit élvez.

2

Téli éj, vad, szélvész ragadja
ide s tova a hópolyheket,
lelkem ürülhet a latyakba,
mely olyan semmilyen lehet.

Fuldokló cserebogár, sárga,
kizárt, hogy megérje a tavaszt;
túlélt egy telet, egy őszt, sárba
hempergőzött a kis ravasz –

vagy nem is cserebogár volt az,
csupán egy bogár, gúnyát cserélt
más bogárral, s adta a holtat,
némán éltetve a cserét.

MARNO JÁNOS (1949) Budapest

Kavarog a fehér s az arany,
vad szél, meg nem szelídíthető;
tárgyát faggatja bolygónyi alany,
földön az ég, s ég a tető.

3

Szent világszabadság, nélküled
a szerelem zsákmacskajaj jaja;
hazám köztemető, se ajtaja,
se kerítése, nincs hozzá érzület
sem, illő, az illetlennek meg szava
nincs, mondható is és ismeretes.
Vörösmarty. Teste van e névnek,
mint a jó bornak, melyről hóbertos
versek szólnak, hasonlóak a név
viselőjéhez. Én jobb szeretem
józanul adni a tüzes mámort,
tűnjön tőlem a bú, mint a kámfor,
szóval, mert azt, szavamra, megszolgálom.
A tűnődést. Másként, mint vén barátom.
Tüzezt mondtam? Nedvesre gondoltam,
hajnalra, mikor az inger rám ront,
s álmomban még megoldást találok;
apám kék ingét öltöm magamra,
azt a bokáig érő világost,
mely a nyakát nyitva hagyta, hosszú
nyakamat úgyszólván kilyukasztva,
hogy lelkenek találjak kibúvót,
ha hazám elhamvadna. S szakadna
mennybolt, ágyútűz és fatalpa
nyomában már térdig ér a víz –
„Magad elé nézz!” – súgom magamba,
s már nap tűz, vakító fenn a fény,
no csak, de lenn a földön van az ég.
Talpnyi tócsákban mindég. Oltárok
húznak el mellettem mellékesen,
mígnem magamhoz térek egy homályos
sekrestyében. Szentisten! Nem tréfálok.
Nem könnyű visszatalálnom az ágyhoz.
S ügyelni, hogy még a reggelt túléljem.
Görbülni lássam elgémberült térdem,
szedvén vadgesztenyét a templomtérén.

4

Áll a tenger nagy elámultában,
áll ezüst szakálla dermedtében,
mert viszálya a Földdel nem őbenne,
a Földben támadott. Föltámadott a Föld,
az ember nyughelye, és szakasztott
képmását kergette ki a tengerre,

akárha pókot, zászlaját lengetve,
 s hullámfonalát szikkasztva merevre
 s szilárdra, amint a felhőkből sziklás
 boltívet emel fölénk a zenitre,
 mely ránk omlik, ha eljön a vihar
 a végítélettel. A kormányos szíve
 kihagy, és hatalmasat dobban,
 sötéten lobban rongyos bíborában
 palástja – körben az üszkös partvidék.
 Háború dúl, háború itt s a másvilágban,
 élő és holt mindegy, dugába dől egyként
 a kettő, a másodikból lesz az első
 s harmadikként a döghalál lép elő.

5

De mégsem zápor ez; egy könnycsepp,
 s rá még egy, második gyanánt,
 harmadikat ejtve, hogy ha bánt.

Elbánt szerelem? Nemzetem, pusztulsz,
 csákányt adtál a kezembe – s ha
 mégsem, hagytad beszereznem.

Temessek kutyát a szikláshegyen.
 Jól emlékszem? Ebem a pórázról
 letépvé magát száz lábra kelt,

úgy úszott keresztül az utcák
 sikátorán, csúszott, kerék alá,
 a csúcsforgalmú úttestre,

melyet rossz a nevén neveznem:
 Alkotás. – Nemzetem, hülyülsz velem?
 Foglaljalak azért imámba,

mivel úgysincs kihez intéznem?
 Pedig tettem sokat kápolnánk
 térdeplőjén kisiúsz hajnalban

borzongva egy rövidnadrágban,
 melynek a kantárját imádtam.
 A Mamiért is feláldoztam

volna életem, ő meg az övét
 a hazáért, teérted, nemzetem,
 költögetett kora szürkületben,

„Kelned köll a szabadságért, kicsim!”
 és húzta rám a nyári göncöket:
 „Szétszórt hajával – üvöltötte

csöndben –, véres homlokával áll
a viharban maga a magyar!”
Nővéreim mélyen aludtak, anyám

fordult csak nyugtalanul a falnak,
őt nem vonzották a forradalmak,
s tébolyultan félt az örülettől.

PS (AVAGY TÁVIRAT ARANY JÁNOSNAK)

Szerelmes fa-Jankóm! Leveledet kapám (és csákányom és ásóm – lapátra azonban nem kívánkozom, sem kerülni, sem szert tenni reá), idefönt éspedig az éj kékes-barnájában, és szépnek találok, hogy hosszan írsz, s még csak nem is félénken, hogy hátha unni fogom. Unatkozni amúgy szívesen unatkozom, ha időm adatik rá, mert az unalomban rejtőzik a szorongás, abban pedig a te balladai homályod, Aranyom. Amolyan füstárány, mikor az arany füstbe megy, miként az én tervem hazafelé, anyámhoz menet – hogy a füstbe ment aranyat magadra ne vedd. Te ebben az életben biztos nem mész füstbe, nincs az a terv, ami téged, Jankó, tűzre vettetne, ámbár ha szorongásra adom mégis a fejemet, hát az ég tudja... Vagy a föld, ugye, ami olykor az eget is magában foglalja. Például ha lefűlentjük a lánykának a csillagot az égről – ez ismerős neked is, csepűrágó komám? Csak azt ne hidd, hogy szorongáson kaptál rajta, mert unalmamban idézem fel az ekhós szekeret, a cammogást vagy ballagást az éjszakában. A ballada, az más, balladában nem ballag a barom. De illetlenség tőlem idétlenkedni a territóriumodon! Azonnal hagyjam abba! Abbahagytam, érzed, Jankóm? Közös terveinket terveztem szőni néhány sorban – mikor is hirtelen azt hallom itt valakitől, hogy azt hallotta, hogy én be vagyok fogva, és csak a szájam jár, mert jönni semmi nem jön ki rajta. Mintha álmodnám csak, hogy szabadulóban vagyok, csatakosan, valami ágyban, véres tollpárnák között. És a forradalom kaskasa még mindig nem és nem fúj riadót. Te Jankó, az lenne ám még az élet, ha te engednéd fel az arany napot, és vele együtt te is feljönnél ide látogatni engem, hátha mégis még vagyok. Siess, siess, siess. Nem sűrgetlek, csak siess.